

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

QÜESTIONS A TRACTAR.

La finalitat de les qüestions plantejades és ser la base del debat per a poder arribar a unes conclusions comuns o recollir les diferents visions existents al respecte, que s'exposaran en conferència pública oberta als col·legiats.

FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF)

1. En quins supòsits ha d'intervenir el SATAF (EATAF)?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

La intervenció del SATAF, principalment, ha de vincular-se a l'existència de controvèrsia en la guarda i/o règim de comunicacions amb els fills menors.

No obstant, aquesta intervenció hauria d'estar delimitada a determinats supòsits i no acordar-se en forma indiscriminada en totes les situacions en que es doni aquesta controvèrsia, només en aquella que pugui ser útil i no hagin altres mitjans per arribar a la formació de la convicció.

Si es disposa de pericials de part i el Jutge/Magistrat pot formar la seva convicció suficientment amb el resultat i contradicció de les diferents pericials de part, no s'hauria de recórrer a l'informe del SATAF, quedant aquest reservat per aquelles situacions en que, sent necessària, no es disposa de pericials de part o disposant-ne, el jutge no pot formar convicció.

D'aquesta forma es racionalitza la utilització de mitjans públics podent millorar el seu funcionament i temps d'emissió d'informes.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

Conclusió comuna de la Taula

Per part dels Magistrats que varen intervenir es fa referència al que disposa la Disposició Addicional 6ª punt tercer de la Llei 25/2010, que indica que si la prova aportada per les parts no ofereix suficients elements de judici, el tribunal pot disposar que un pèrit judicial emeti informe. El pèrit s'ha de designar entre els especialistes dels equips tècnics de recolzament judicial, de la clínica forense o dels col·legis professionals corresponents si els serveis públics d'assessorament no existeixen o no poden assumir la designació.

El fet de que existeixin pericials contradictòries de part no condiciona sempre la necessitat de sol·licitar informe del SATAF. Serà el Jutge dins de la seva capacitat discrecional, quan no arribi a una convicció ferma per dictar resolució, qui valori la conveniència de la intervenció del SATAF

Apuntar el que ja s'ha posat de manifest en algunes resolucions judicials com la de 17/2/2015, AP Barcelona Secció 12, que indica que les pericials de part no poden ser assimilades a les pericials públiques.

2. És convenient i necessària la Coordinació del Sataf amb altres organismes com l'IMELEC, així com disposar dels informes de les parts i la possibilitat de contactar amb els pèrits de part, deixant constància a l'informe?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

El necessari rigor que han de tenir els informes del SATAF, requereixen que per la seva correcta elaboració els tècnics puguin contrastar la informació obtinguda en les entrevistes amb els progenitors, mitjançant l'exploració dels menors i amb la resta de professionals que hagin tingut relació amb el nucli familiar, com poden ser psicòlegs, treballadors socials, escola, centres de salut, etc... Es fa patent la necessitat de conèixer com treballen els equips per part dels advocats i els protocols d'intervenció que ténen per a saber amb quins paràmetres treballa el SATAF (EATAF).

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

Es posa de manifest el malestar pel fet que en els casos d'impugnació de resolucions de la DGAIA hi ha cert automatisme en la reproducció per part del SATAF (EATAF) dels informes ja emesos per l'Administració.

Conclusió comuna de la Taula

La coordinació amb els recursos que han intervingut en el nucli familiar és considera imprescindible i per tant, en la mesura que és possible, es porta a terme i així es farà constar en l'informe definitiu que s'emeti pel SATAF (EATAF)

Des del Departament de Justícia es posa de manifest l'existència d'un protocol d'actuació que es descriu en el programa d'[assessorament](#) i en el programa de [seguiment](#), que és públic i que està penjat a la [pàgina web de Departament de Justícia](#) i per tant qualsevol ciutadà hi pot accedir. El que no és públic i no es comunica ni comunicarà són les pautes metodològiques que es segueixen per part dels equips a l'hora de treballar ja que això forma part del seu règim intern.

Al respecte de la problemàtica detectada en els procediments d'impugnació de resolucions de la DGAIA on l'informe del SATAF reproduïx els informes previs dels tècnics de la DGAIA, el Departament manifesta no ser una pràctica habitual i acordada, si bé els informes emesos pels tècnics que han intervingut amb la família prèviament tenen un gran pes perquè coneixen a la família longitudinalment. En tot cas però, els informes de SATAF (EATAF) no estan vinculats pel previ de la DGAIA i per tant, el nou informe que ha d'emetre l'equip tècnic de l'EATAF s'ha d'adequar a la realitat de la situació del nucli familiar en el moment de la seva elaboració, sent l'informe de la DGAIA un document més de treball.

En quant a la possibilitat que el SATAF (EATAF) contacti amb els perits de part per a la elaboració del seu propi informe, prèvia valoració de la família i persones relacionades, es considera innecessària. L'informe del SATAF (EATAF) no és una contra pericial. En cas de voler contrastar les informacions contraposades que puguin sortir dels informes emesos pels perits privats o per

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

L'equip tècnic, es podrà proposar prova al respecte, incloent l'acarament si fos necessari.

Pel que fa al visionat per part de SATAF (EATAF) de les gravacions de les vistes dels procediments (compareixença de mesures cautelars o provisionals, o la pròpia vista del judici principal) el protocol de funcionament del SATAF no preveu i, per tant, no prohibeix, el poder visionar les gravacions dels judicis previs a l'emissió de l'informe. Si el professional del SATAF (EATAF) ho considera convenient, per arribar a formular una correcta valoració rellevant al cas, pot decidir el visionat de les vistes si ja existeixen. En properes revisions del Protocol d'actuació del SATAF (EATAF) es valorarà la possibilitat de referir-se a aquesta qüestió

3. És convenient que en la realització d'informes s'efectuï sempre l'exploració dels menors?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

El fet de la maduresa dels nens menors de 12 anys fa que sigui determinant per a la seva exploració o no. Aquest fet queda sempre indeterminat i a criteri sempre del Jutge o Magistrat sense que realment en aquell moment es conegui el grau de maduresa de l'infant i per tant, si l'exploració es portarà o no a terme, quedant, en molts casos, el menor sense ser escoltat.

Conclusió comuna de la Taula

El SATAF (EATAF) hauria d'explorar als menors sempre que la maduresa del nen ho permeti, utilitzant els mecanismes adients per poder arribar a un coneixement profund, també de la visió del nen. El menor té dret a ser escoltat. Aquest dret s'ha de respectar en totes les situacions, per tal de poder valorar el seu parer i opinió respecte de la situació familiar, juntament amb la resta de informació que el SATAF (EATAF) pugui recavar. L'Equip Tècnic procurarà veure els menors si no tenen informació directe del seu parer, i sempre que sigui necessari perquè no consti la seva opinió, situació i maduresa a través d'altres

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

professionals que tractin amb els infants. En cas que ja intervinguin altres professionals es coordinaran amb ells per tal de recavar la informació precisa.

La intervenció directa del SATAF (EATAF) amb el menor també permetria valorar la conveniència de l'exploració judicial del menor. En cas de que es consideri perjudicial pel menor, el SATAF hauria de informar a l'autoritat judicial per tal de que aquesta acordi la no exploració, sens perjudici de la decisió judicial al respecte.

Es posa sobre la taula la entrada en vigor de la Llei orgànica 26/15, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència i el dret exprés que consta en la llei sobre la informació que dels seus drets ha de rebre el menor. Queda sobre la taula la necessitat de reflexionar sobre quina es la persona, o figura, més adequada per a portar a terme aquest tràmit, quedant sobre la taula la possible intervenció del Ministeri Fiscal o d'un defensor judicial.

4. És necessari la identificació de les persones que intervenen als informes i la seva qualificació professional, en tant que prova pericial?

Conclusió comuna de la Taula

La identificació de les persones i la qualificació professional específica dels tècnics que intervenen i elaboren l'informe del SATAF (EATAF) és bàsica per a donar validesa i rigor al mateix. Els informes que s'entreguin en el Jutjat estan signats en forma concreta pels professionals que han intervingut i consta la seva qualificació professionals. La tramesa de l'informe al Jutjat la fa el coordinador de l'equip i va signada per aquest. Els professionals que intervenen en la elaboració de l'informe depèn de la demanda que s'efectua sobre l'emissió del dictamen (psicòleg, treballador social...). Les funcions de cada un dels tècnics de

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

l'Equip està determinada es publica a través de la [web del Departament de Justícia](#), on a més consta un [document específic sobre el treball social](#).

- 5. Els advocats de les parts han de tenir accés als professionals del SATAF (EATAF) o aquests han de limitar els contactes a les parts i resta de professionals necessaris per l'elaboració de l'informe?**

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

La intervenció dels advocats és imprescindible en fase de contradicció de l'informe i ratificació del mateix, en presència del Jutge i Ministeri Fiscal, de manera que ha de poder intervenir interrogant al professional que ha elaborat l'informe personalment.

Per altra part, la relació dels professionals amb el SATAF hauria de ser de col·laboració, per tal de poder facilitar l'elaboració de l'informe (aportar documentació requerida, facilitar dades necessàries a requeriment de l'equip, etc.), sense que aquesta relació s'entengui com una interferència en l'elaboració i sentit de l'informe.

Conclusió comuna de la Taula

No hi ha acord en aquest punt.

Els Jutges i Magistrats intervinents estan en total desacord amb la intervenció dels advocats amb el SATAF, amb la qual cosa estan d'acord els representants del Departament de Justícia (SATAF/EATAF) -posant de manifest que la seva intervenció ha de ser directa sobre el nucli familiar i no amb els professionals que defensen els interessos contraposats de cadascuna de les parts en conflicte.

- 6. Si el SATAF és una prova pericial, no hauria de seguir les pautes processals d'aquestes amb Intervenció del pèrit en fase de judici i la seva ratificació, aclariment dels informes i submissió als principis de contradicció i oralitat?**

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

En la mesura que els informes del SATAF son prova pericial, i no només auxiliars del Jutge, cal la seva submissió a les normes processals pròpies de la prova pericial. En aquest sentit, han de ser objecte de ratificació, aclariment i contradicció i oralitat durant la vista oral, amb intervenció de les parts.

Conclusió comuna de la Taula

Quan de l'informe emès pel SATAF (EATAF) es detecti contradicció amb les pericials de part, amb la informació que té la pròpia part, o bé quan es consideri necessari per formular aclariments de l'informe, el professional que l'ha emès haurà de comparèixer davant el Jutjat en l'acte de la vista per tal de poder contestar les preguntes que se li formulin. En aquest sentit, les parts ho hauran de sol·licitar expressament i el Jutge ho podrà acordar. La negativa de l'òrgan judicial a acordar la intervenció del membre de l'equip tècnic a l'acte de la vista podria ser element al·legable en via de recurs d'apel·lació de la sentència que resulti del procediment

- 7. Els informes del SATAF s'han de limitar a la constatació de dades sense aconsellar a l'òrgan judicial l'adopció de mesures concretes, donat que és funció dels jutges i magistrats l'adopció de les mesures més escaients a la situació descrita pel SATAF?**

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

L'objecte de l'informe del SATAF és la constatació de constatació de dades i conclusions objectives (realitat de la família, les necessitats dels infants, les habilitats concretes de cada un dels progenitors) que ajudin a l'òrgan judicial a l'establiment de les mesures més adients: sistema de guarda òptim pels menors i el tipus de relació i estada dels mateixos amb els seus progenitors. Per aquest motiu, no ha de pronunciar-se (perquè és funció judicial) sobre la conveniència de mesures concretes, ja que els hi és aliena), sinó la. S'hauria d'evitar que les sentències acabessin sent reproduccions de les conclusions dels informes del SATAF.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

Conclusió comuna de la Taula

No hi ha acord en aquesta conclusió. Els Jutges consideren que els informes poden apuntar propostes sense perjudici de que ells puguin discrepar de la proposta del SATAF (EATAF). Es considera que si el SATAF actua com a pèrit és adequat que es realitzi propostes. Per part del SATAF (EATAF) es manté la mateixa postura i es posa de manifest que en els seus informes responen al que se'ls demana, i entre la demanda es troba, en ocasions, el sistema de guarda o contactes més adient per una família. Els informes com a suport al Jutge han de fer valoracions.

Des del Departament de Justícia, SATAF (EATAF), es considera convenient la inclusió de formació en dinàmiques familiars, en els programes formatius tant de l'escola judicial com en la formació dels advocats, proposta que es valora positivament per tots els intervinents

Es considera també convenient per tots els intervinents que en els informes del SATAF es faci constar, cas de detectar-ne, si alguna de les parts hauria de ser sotmesa a valoració per part de l' INSTITUT DE MEDICINA LEGAL (IMELEC), si hi ha sospita de concurrència d'afectació psiquiàtrica.

8. Com s'ha d'articular l' actualització de l'informe quan es produeix un transcurs de temps important des de la seva realització, com pot ser en els supòsits de recurs d'apel·lació?

Conclusió comuna de la Taula

La resolució judicial adoptant mesures (provisionals o definitives) s'hauria d'elaborar en un termini breu a l'emissió de l'informe. En els supòsits en que això no sigui possible, o que l'existència de segona instància provoqui que el transcurs del temps hagi pogut ocasionar modificacions en la situació familiar, és convenient que es requereixi al SATAF (EATAF), amb la finalitat de que pugui confirmar l'existència o no de canvis i la necessitat d'actualitzar l'informe emès.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

En casos d'existència de segona instància (Recurs d'Apel·lació), és convenient que, amb la deguda prudència i en les situacions necessàries, sigui peticionat, a instància de part, l'actualització de l'informe del SATAF en el supòsit de que el recurs tingui una durada superior a 6 mesos, per tal de confirmar l'existència d'elements nous que puguin tenir influència, petició que ha de quedar subjecta a la valoració de la Sala.

Només així es garanteix de forma eficaç i eficient un resultat coherent amb la pràctica de la prova, essencial per determinar qüestions tan rellevants i transcendents com son la guarda i estades amb els progenitors, essencialment.

PUNTS DE TROBADA

1. Criteris de capacitació professional pel personal dels Punts de Trobada i voluntaris?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

Al respecte de la capacitació professional del personal dels Punts de Trobada hi ha cert malestar pel fet de que alguns d'ells són atesos per personal no qualificat. Aquesta situació es dona en determinats municipis el que genera desconfiança en el servei.

Conclusió comuna de la Taula

Es important que tant els lletrats com els ciutadans coneguin quina és la formació del personal que atén els punts de trobada. Des del Departament de Benestar Social i Família es remetent al que estableix l'art. 22 del Decret 357/2011, de 21 de juny, de la Generalitat de Catalunya, dels serveis tècnics de punt de trobada, que indica com han de ser els equips adscrits als serveis de Punt de Trobada.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

Article 22

Personal

22.1 El servei ha de disposar obligatòriament d'un o una professional amb funcions de coordinació i altres professionals amb funcions de tècnic referent.

22.2 L'equip de professionals ha de ser multidisciplinari i estarà format per: psicòlegs/dòlogues, educadors/es socials i/o treballadors/es socials. Tots els professionals tindran formació i experiència especialitzada en treball amb famílies i infants així com capacitació específica en relació amb l'abordatge de la violència. També podrà disposar del suport addicional d'un o una professional de l'àmbit jurídic, exclusivament amb funcions d'assessorament a l'equip professional en l'àmbit de les competències del Servei tècnic de punt de trobada.

22.3 El nombre de professionals vindrà determinat per les característiques del servei: nombre de casos i horaris. El mínim serà de quatre professionals, incloent-hi la persona de coordinació, de dues disciplines diferents, almenys dos hauran de tenir titulació superior en psicologia.

S'informa que els equips que depenen directament del Departament de Benestar i família estan coordinats per psicòlegs amb experiència mínima de 4 anys, sent que a la resta de professionals se'ls demana 2 anys i compten amb especialistes en violència de gènere i sobre els menors. El Punt de Trobada gestionats per la Generalitat de Catalunya (18 en tot el territori) no hi ha persones en pràctiques ni voluntaris.

Així però, hi ha alguns municipis (cinc, en concret), que tenen punts de trobada gestionats pels municipis o inclús per entitats privades. Aquests Punts es troben concentrats en les comarques del Vallès Oriental i Vallès Occidental, i en aquest és possible que hi hagi personal que no estigui qualificat conforme al Decret de la Generalitat.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

2. Com ha de ser la coordinació dels Punts de Trobada amb el SATAF (EATAF)?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

Aquesta coordinació és requisit indispensable en totes les situacions on s'hagi establert l'obligació d'emetre informes de seguiment per part del SATAF (EATAF), essent convenient que la tasca informadora del Punt de Trobada, a l'Equip Tècnic i a l'òrgan judicial, es limiti a la constatació de dades objectives sobre com s'estan portant a terme les visites i relacions entre els progenitors i els menors en seu de Punt de Trobada, sense que les conclusions de l'informe de dit servei puguin aconsellar la modificació o establiment de mesures paterno-filials, tasca aquesta reservada a l'òrgan judicial, que és a qui correspon l'establiment de la mesura més adequada a la situació recollida a l'informe.

Conclusió comuna de la Taula

Els representants dels Punts de Trobada indiquen que la coordinació amb el SATAF existeix sempre que hi consta la intervenció prèvia d'aquest i consideren necessari disposar de l'informe com a eina de treball, sent que únicament no ho necessiten si la sentència reproduïx la problemàtica concreta que provoca la derivació al Punt de Trobada, no sent aquesta conclusió acceptada per la totalitat dels components de la taula, que consideren que els Punt de Trobada són òrgans d'auxili judicial en l'execució de la resolució judicial i que, és el SATAF que ha de disposar dels informes del Punt de Trobada i no a la inversa.

3. Estructura i Protocol de funcionament dels Punts de Trobada?. La limitació de dies i hores de funcionament ha de condicionar l'execució de la resolució judicial?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

Es posa de manifest la problemàtica de que pel funcionament dels Punts de Trobada (dies concrets de funcionament i hores limitades), les mesures judicialment establertes no poden ser portades a terme tal i com consta a les Sentències o Interlocutòries de mesures, de manera que els contactes paterno-

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

filials queden modificats *de facto* pel Punts de Trobada, produint-se una veritable disfunció en el sistema.

Conclusió comuna de la Taula

Es precís que es divulgui quin és el funcionament dels Punts de Trobada per a que es tingui en compte a l'hora d'adoptar les mesures que corresponguin.

En quant al modus d'iniciar la intervenció del Punt de Trobada els representants del Departament de Benestar i Família informen que amb la petició del Jutjat per a portar a terme els contactes paternofilials amb la intervenció del Punt, es contacta directa i telefònicament amb les parts, i se'ls deriva al punt de trobada concret que ha de gestionar les visites. El referent es el del domicili del menor. Localitzada i contactada la família, es citada per a fer un anàlisi de la situació, entrevistar-se amb el menor a qui se li mostra l'espai per tal de que no li sigui aliè, fixació d'un calendari i del pla de treball per tal d'aconseguir la normalització de les comunicacions paternofilials.

El servei del Punt de Trobada és un recurs provisional i limitat en el temps, i destinat a que la família pugui relacionar-se de manera autònoma.

Cada tres mesos el Punt de Trobada emet un informe de valoració adreçat al jutjat. En cas d'incidència aquesta es comunica immediatament al Jutjat que coneix de l'assumpte.

L'execució de la resolució judicial no hauria de veure's limitada o condicionada a la disponibilitat concreta del Punt de Trobada assignat, sent convenient que s'adoptin des de les administracions competents les mesures adients per tal de que els Punts de Trobada puguin donar cobertura suficient pel compliment de les resolucions judicials en els termes establerts en aquestes.

Per altra banda, es constata una necessitat d'ampliar la xarxa de punts existents, per tal d'aconseguir un servei de proximitat.

Ens emplacem per una altra jornada de reflexió sobre com afrontar la millora del funcionament.

JORNADA SOBRE EL FUNCIONAMENT DEL SATAF (EATAF) I ELS PUNTS DE TROBADA. SITUACIÓ ACTUAL I PROPOSTES DE MILLORA

4. Accés dels professionals al servei de les parts amb el Punt de Trobada? Com ha de ser aquest?

Postura dels lletrats que van intervenir per l'ICAB

Els professionals han de poder intervenir i interaccionar amb els tècnics dels punts de trobada, en la mateixa mesura que amb altres organismes i equips de compliment de resolucions judicials.

Aquesta interacció ha de permetre la comprovació de la correcta composició dels equips, descartar concurrència de causes de incompatibilitat, etc.

Conclusió comuna de la Taula

Aquesta conclusió de l'advocacia no és acceptada per part dels altres components de la taula: ni Jutges i Magistrats, ni els professionals del SATAF ni del Punt de Trobada consideren necessària, ni oportuna aquesta intervenció.